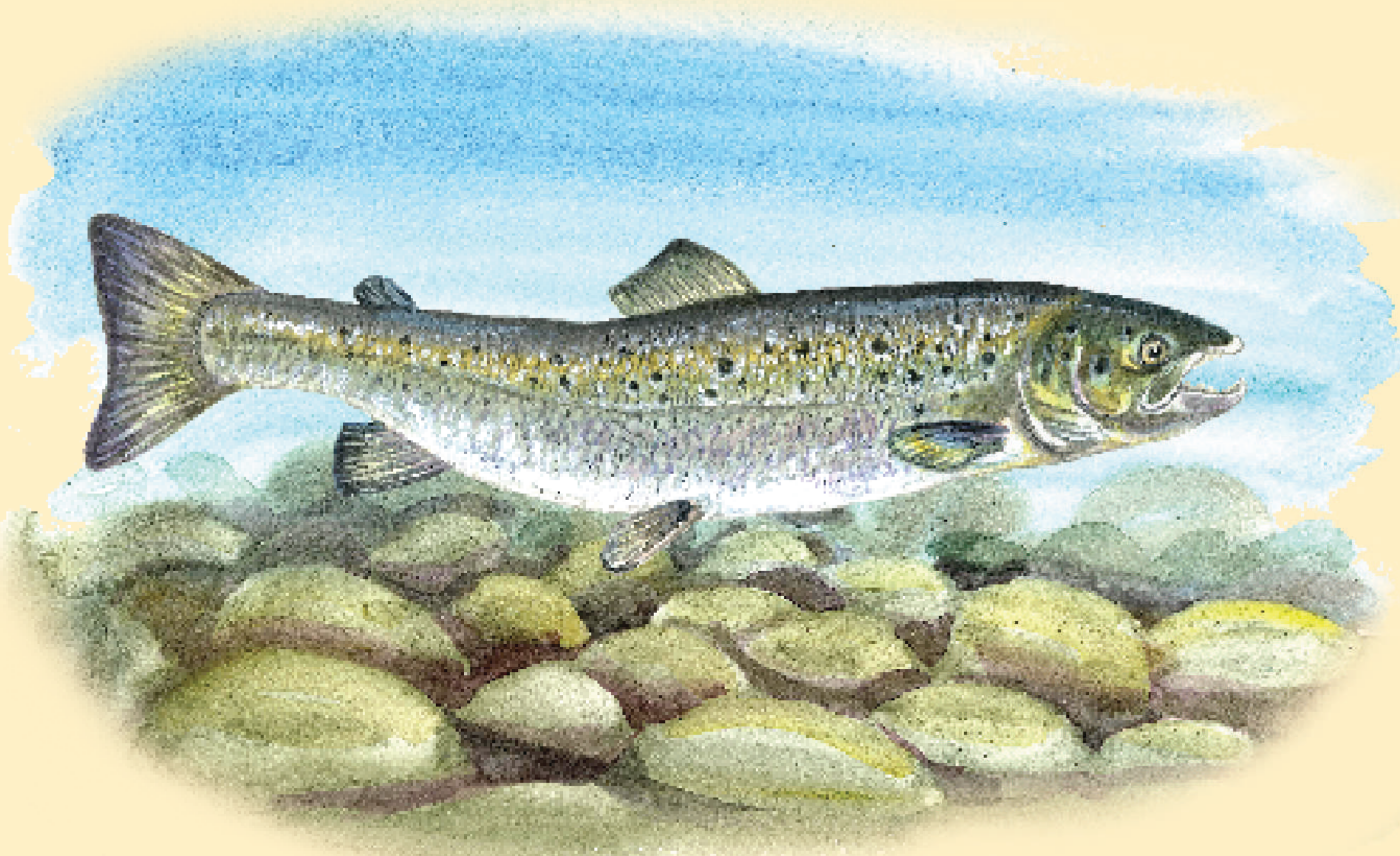

Lašiem būt!

Atlantijas lasis (*Salmo salar*) ir liela izmēra lašu dzimtas (*Salmonidae*) zivs. Laša dabīgais izplatības areāls ietver arī Baltijas jūru. Baltijas jūrā sastopamie laši tikai retos gadījumos konstatēti arī Ziemeļjūras daļā.

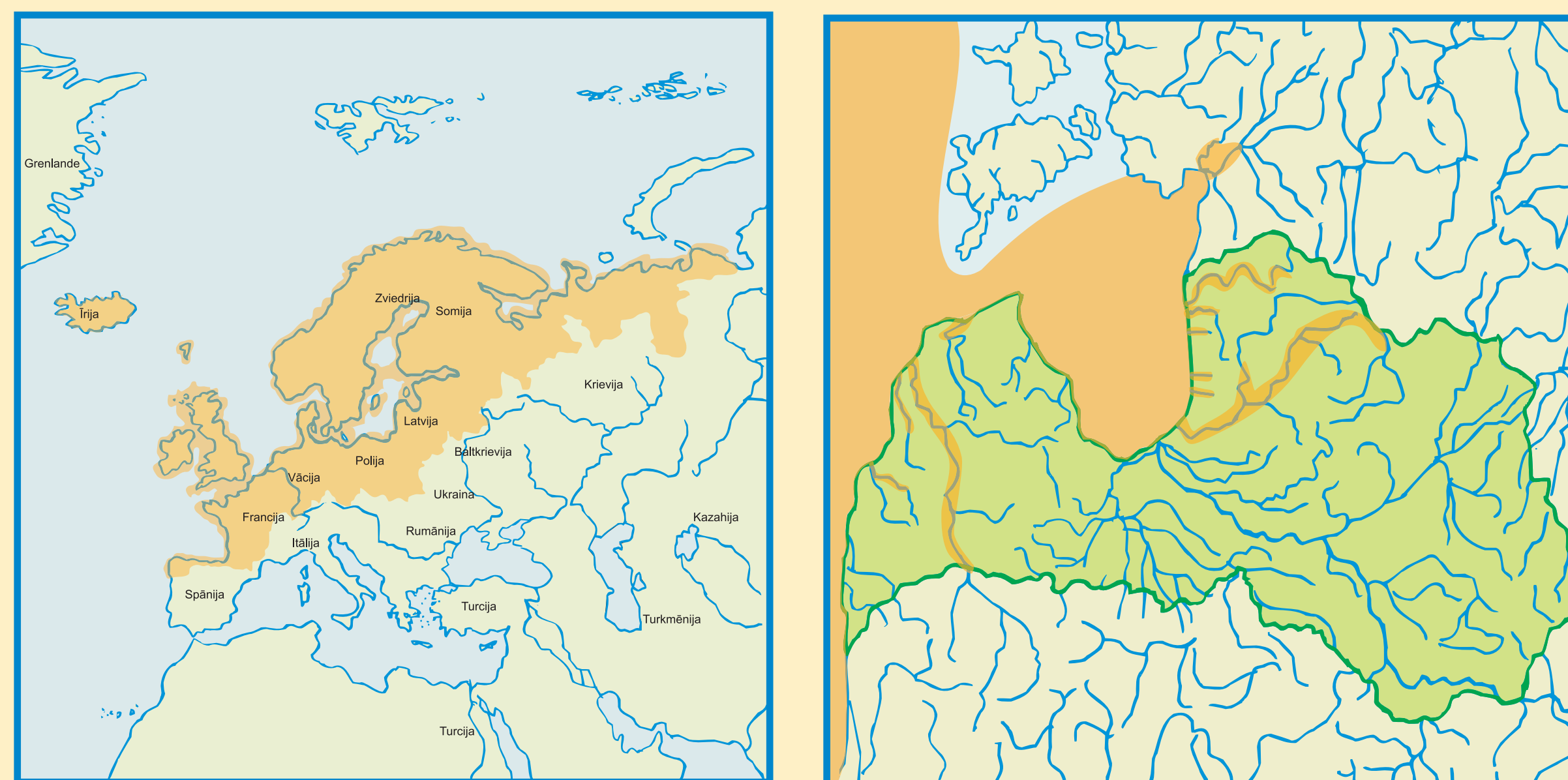
Lasis ir anadroma zivs, kas nozīmē, ka lielāko daļu sava mūža tas pavada sālsūdenī, bet vairoties dodas iekšzemes saldūdens upēs. Lasis ir slaidis, ar nedaudz no sāniem saplacinātu ķermeni. Mute ar asiem un lieliem zobiem, kas vērsti uz priekšu. Kā visām lašveidīgajām zivīm tam ir taukspura. Raksturīga pazīme – augšžokļa gali sniedzas līdz acs aizmugurējai malai. Laša mugura ir zaļgani vai zilgani pelēka, sāni un vēders sudrabains. Uz sāniem, galvenokārt virs sānu līnijas, nelieli x-veida, melni plankumiņi. Uz muguras spuras parasti nav plankumiņu.

Nārsts notiek straujās un krācainās upēs, tā saucamās lašupēs. Uz nārstu pirmie laši upēs ieceļo jau sākot no maija, jūnija. Šādus lašus dēvē arī par "Jāņu lašiem". Lielākā skaitā laši nārstam upēs ieceļo septembrī, oktobrī tieši tās pašas upes posmā un pietekā, kur tie dzimuši. Šo lašu navigācijas spēju sauc par homingū. Atklātā jūrā laši, līdzīgi gājputniem, orientējas pēc zemes ģeomagnētiskā lauka, saules kompasu un iekšējā bioloģiskā pulksteņa, bet upju grīvās - pēc katrai upei piemītošā specifiskā ķīmiskā sastāva. Lašu nārsts norit, kad ūdens temperatūra ir 0°- 8 °C. Nārsta dziļums ir no 25 cm līdz 3 m. Lašu māīte ar asti izrok oļos vairākas bedrītes – ligzdas, kurās iznērš ap 10 tūkstošiem ikru. Tos apaugļo tēviņi. Ikru attīstība ilgst visu ziemu un izšķīlušies mazuļi izlien no grunts tikai maija sākumā. Laša mazuļi visa saldūdens perioda laikā dzīvo seklos, krācainos upju posmos, netālu no nārsta ligzdas vietas.

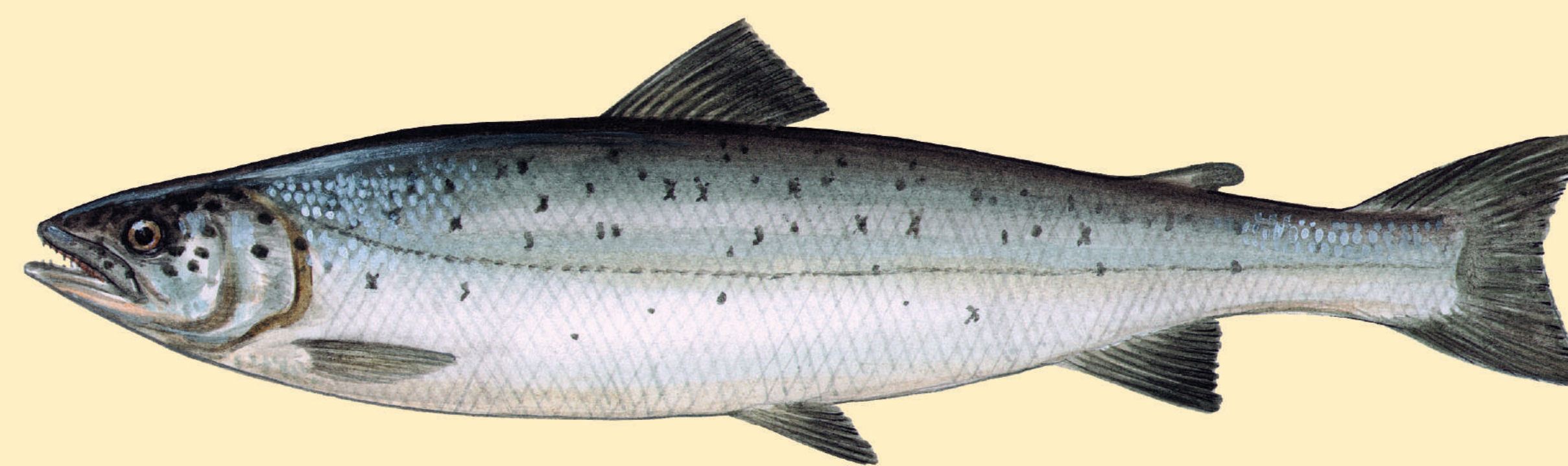
Latvijas laši uz jūru dodas apmēram 2 gadu vecumā, sasniedzot 11-18 cm garumu. Nokļūstot jūrā, lasis sāk strauji augt un attīstīties par lielu zivi. Tas parasti barojas pa vienam, galvenokārt ar zivīm (brētliņām, reņģēm, trīsdatu stagariem u.c.). Latvijas izcelsmes laši barojoties migrē pa visu Baltijas jūru, ieskaitot Somu un Botnijas līčus, kā arī Bornholmas salas rajonu, bet galvenais barošanās apgabals ir Baltijas jūras centrālā baseina dienvidu daļa (tuvāk Polijas krastiem), kur vienuviet barojas vairākus visas Baltijas jūras lašupju lašu. Tie aizpeld no dzimtās upes līdz pat 800 kilometriem tālu. Jūrā tas uzturas 1,5 - 5 gadus. Sasniedzot zināmu lielumu, tiem iestājas dzimumgatavība. Parasti tas notiek 2-7 gadu vecumā, sasniedzot 40-65 cm garumu. Tad lasis atgriežas saldūdens upēs, lai nārstotu. Lasis savas dzīves laikā nārsto 1-3 reizes. Lašu dzīves ilgums ir aptuveni 8-9 gadi, bet var sasniegt 15 gadu vecumu.

Izplatība:

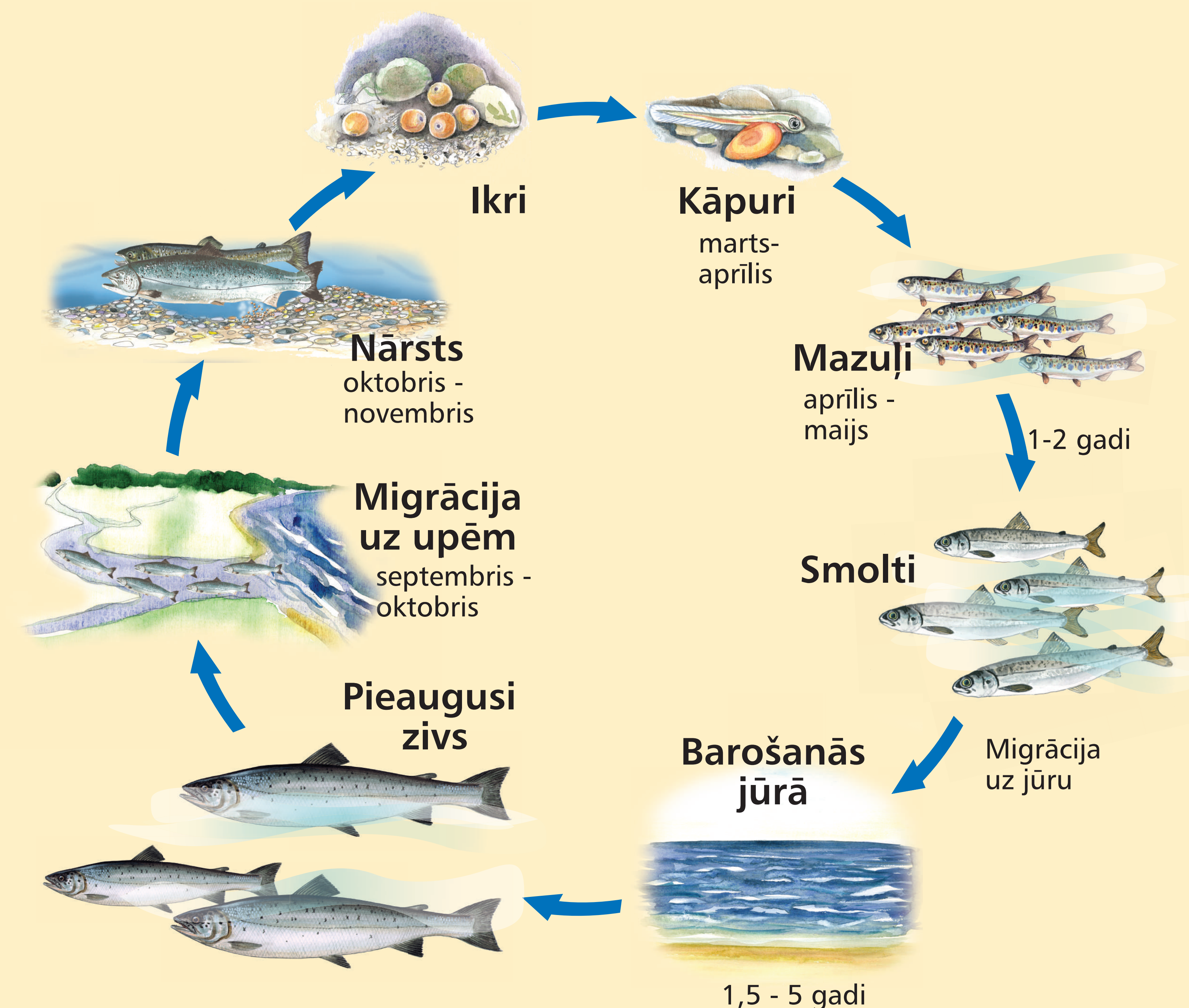

Latvijā laši regulāri nārsto 9 upēs - Salacā, Vitrupē, Aģē, Pēterupē, Gaujā, Irbē, Ventā, Užavā, Tebrā un atsevišķās to pietekās.

Eiropas valstīs lašu populācija ir samazinājusies par 40 – 80%. Galvenie lašu izzušanas iemesli ir upju piesārņojums, upju aizsprosti, intensīvā lašu nozveja, tostarp maluzvejniecība, ievērojams roņu populācijas pieaugums.

Laša dzīves cikls

Gaujā, paturēt noķertu lasi lomā ir aizliegts visu gadu, bet laika periodā no 1.oktobra līdz 31. decembrim Gaujā, no ietekas jūrā augšpus pa strauti līdz Paideru HES aizsprostam, aizliegta makšķerēšana (t.sk. spinningošana un mušņmakšķerēšana) izņemot makšķerēšanu ar dabisko ēsmu..

Informācija par konstatētajiem pārkāpumiem vai apdraudējumu videi sniedzama:

- Valsts vides dienests tel.+ 371 26338800 (visu diennakti (24/7));
- Dabas aizsardzības pārvalde +371 67509545 (darba laikā);
- Gaujas ilgtspējīgas attīstības biedrība +371 25442000 (diennakts)

Uzturoties dabā, katrs pats atbild par savu drošību! Pieaugušie atbild par bērnu drošību!
Visiting nature, everybody is responsible for their own safety! Adults are responsible for children's safety!

Ārkārtas gadījumos zvanīt: 112
Emergency call: 112

